

ПРІОРИТЕТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКСПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ

м. Київ, 05.03.2025

**Качка Тарас Андрійович,
заступник Міністра економіки України – Торговий представник України**

ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ:

- ❑ **Експортна стратегія повинна сприяти вирішенню загальної задачі побудови технологічної національної економіки, її структурних змін і прискореного зростання**
- ❑ **Заходи стратегії мають орієнтуватись на дію в обставинах війни і перманентної загрози з боку РФ, період післявоєнного відновлення розглядається як додаткова сприятлива можливість**
- ❑ **Суттєве нарощення експорту неможливе без збільшення та диверсифікації внутрішнього виробництва товарів у послуг, тому експортна політика має звертатись до заходів промислової політики і посилювати останню**
- ❑ **Стратегія повинна забезпечити посилення взаємодії держави з підприємцями, отримання синергій для збільшення експорту. Її вплив на експорт має зрости порівняно із попередньою стратегією**
- ❑ **Стратегія має приділити особливу увагу розбудові інституцій та механізмів стимулювання експорту, вирівнюванню можливостей українських експортерів у користуванні державною підтримкою порівняно із закордонними компаніями**
- ❑ **Стратегія має містити пріоритети концентрації зусиль: перспективні групи товарів та послуг з якими можна пов'язувати радикальне зростання експорту, а також пріоритетні ринки. Для цього вона має враховувати нові можливості світових ринків та геополітичну рамку**
- ❑ **Стратегія має містити оцінку вартості та економічної ефективності її заходів для бюджету країни.**

РОЛЬ ЕКСПОРТУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

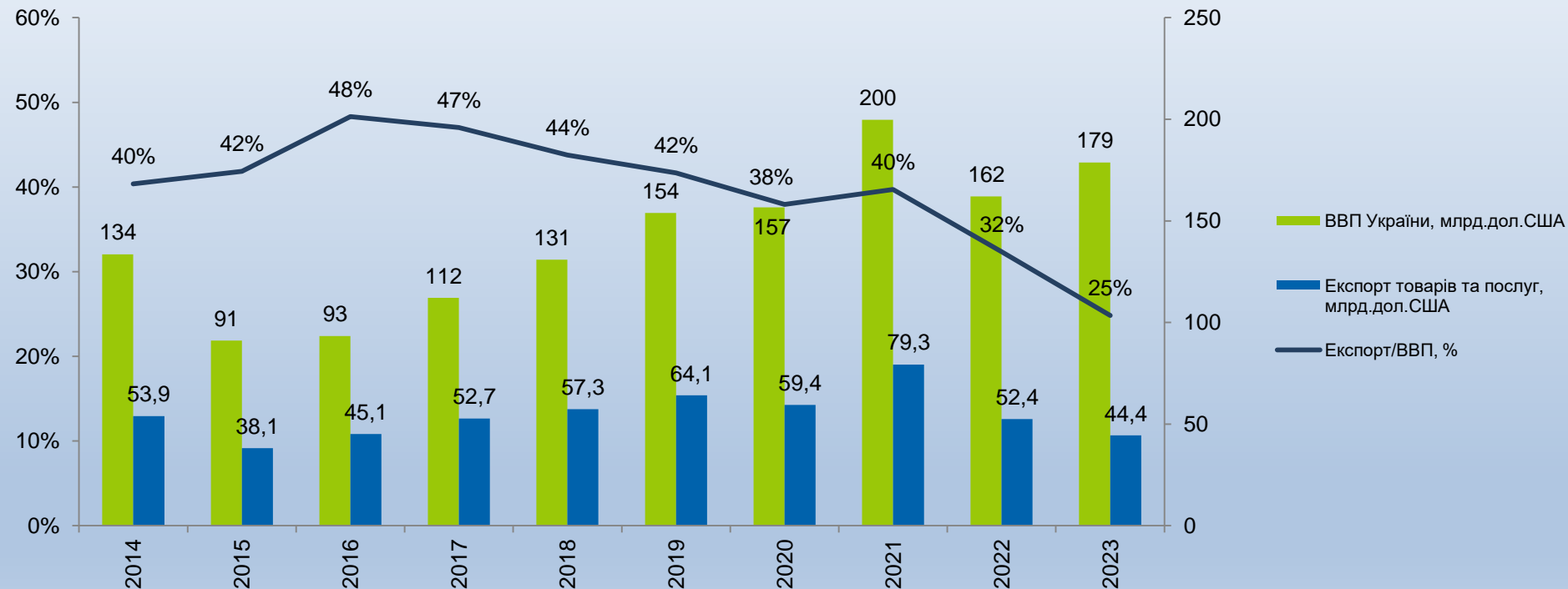
Експорт відіграє важливу роль в економіці країни. У 2024 році він забезпечив:

- близько 51 млрд. дол. США валютних надходжень в економіку
- створення та розміщення на зовнішніх ринках близько 17 млрд. дол. США доданої вартості
- середньорічний рівень зарплати для 1,4 млн. осіб (за оцінками НБУ, чисельність зайнятого населення у 2024 році склала 11,4 млн. осіб у віці 15-70 років)

Протягом 2014-2023р.р. (за винятком 2021 року) спостерігалась загальна тенденція зниження ролі експорту в національній економіці.

Відношення експорту товарів та послуг до ВВП України, % (ліва шкала), обсяги номінального ВВП та експорту у 2014-2023 рр., млрд. дол. США

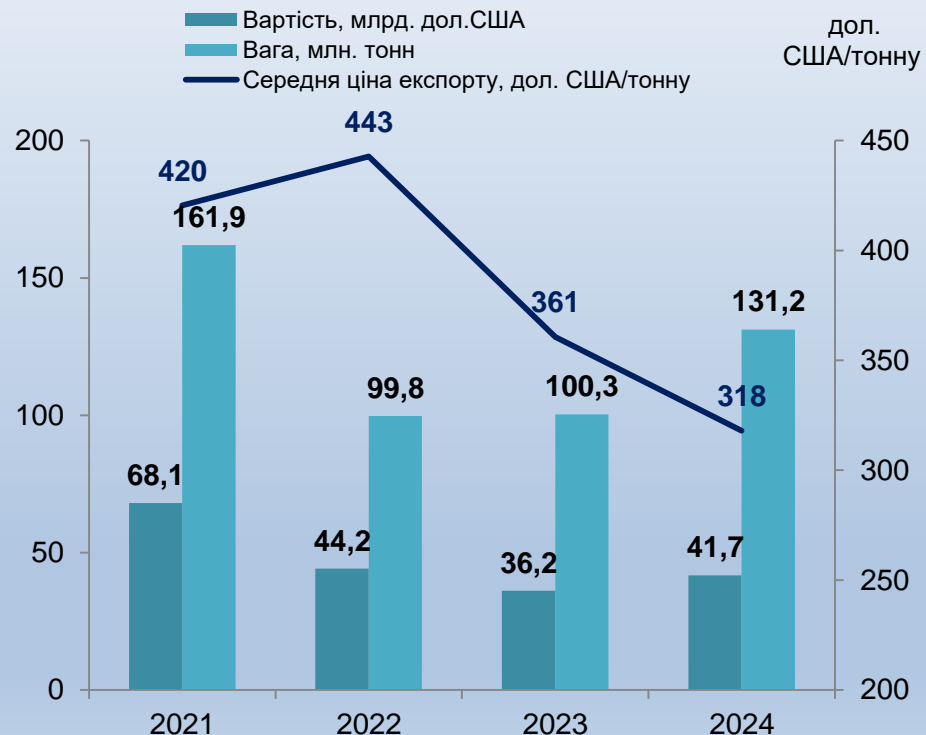
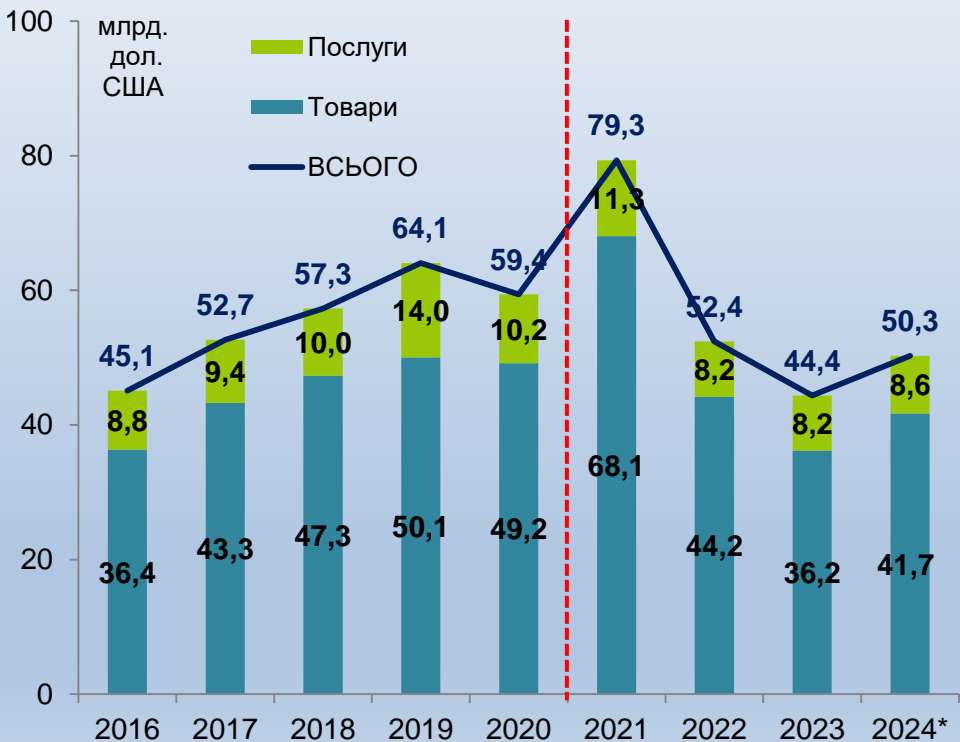
Джерело: Світовий банк та Держстат України

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=UA>

<https://ukrstat.gov.ua>

У 2021 році обсяг українського експорту товарів та послуг досягнув історичного максимуму. Скорочення, що відбулось згодом, є сумарним результатом впливу війни, зміни товарної структури експорту та зниження цін. У 2024 році зафіксовано важливе зростання експорту на 14%.

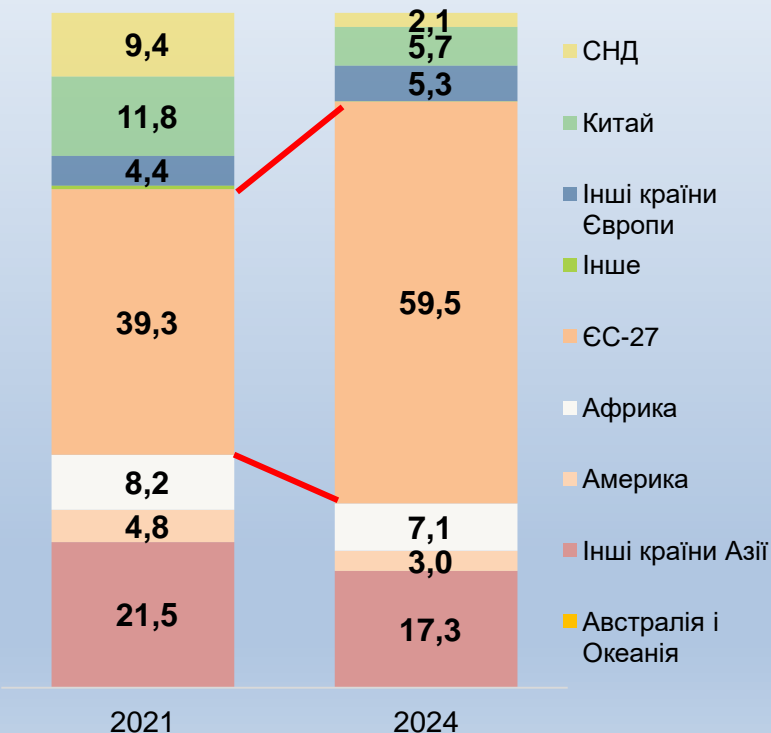
Джерело: Державна служба статистики України, Державна митна служба України

* - обсяг експорту послуг в 2024 р. оцінено на основі даних НБУ

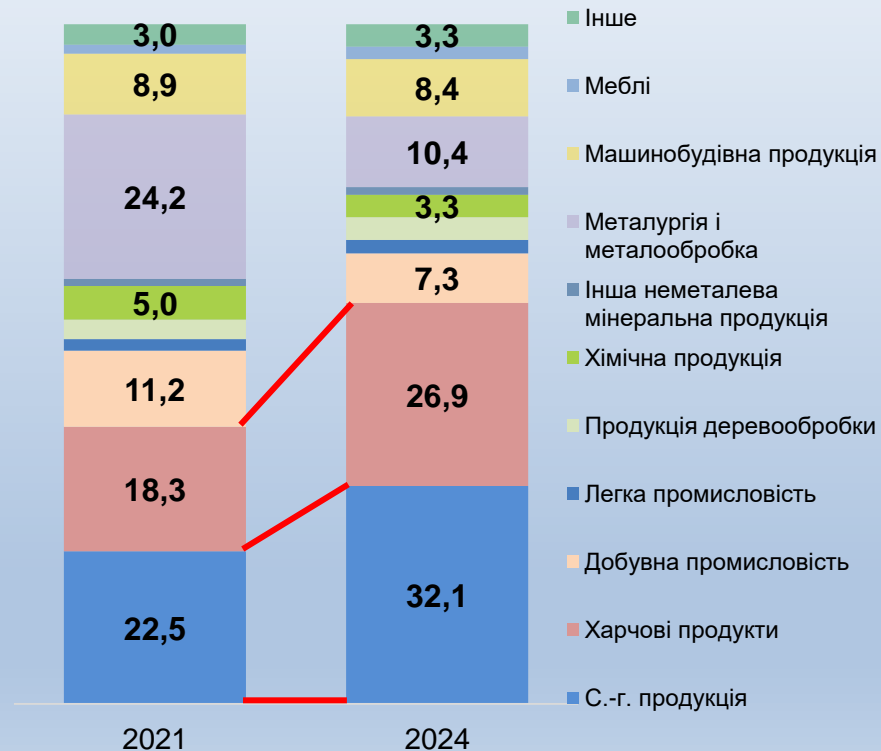
Ринок ЄС став ключовим ринком збуту, а агропродовольча продукція – домінуючою в експорті

Географічна структура українського експорту товарів в 2021 та 2024 рр., %

Товарна структура українського експорту товарів в 2021 та 2024рр., %

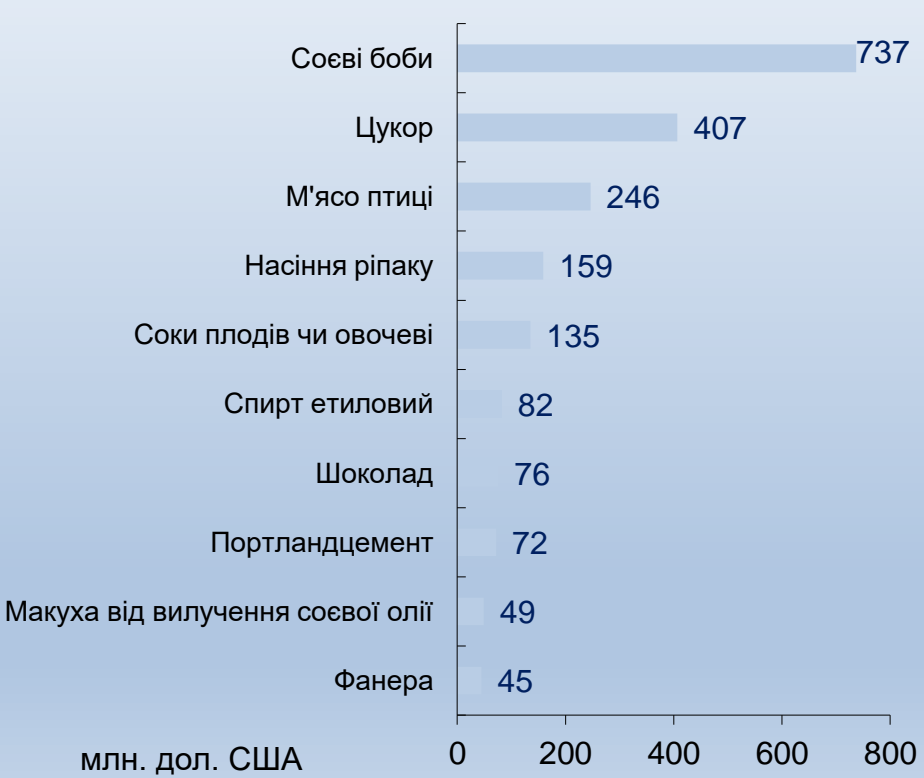
Зміна експорту товарів є досить концентрованою: 10 товарних груп відповідає за 60-70% сумарного скорочення та приросту

Топ-10 товарних груп з найбільшим скороченням експорту в 2021-2024 рр., млн. дол. США

Топ-10 товарних груп з найбільшим приростом експорту в 2021-2024 рр., млн. дол. США

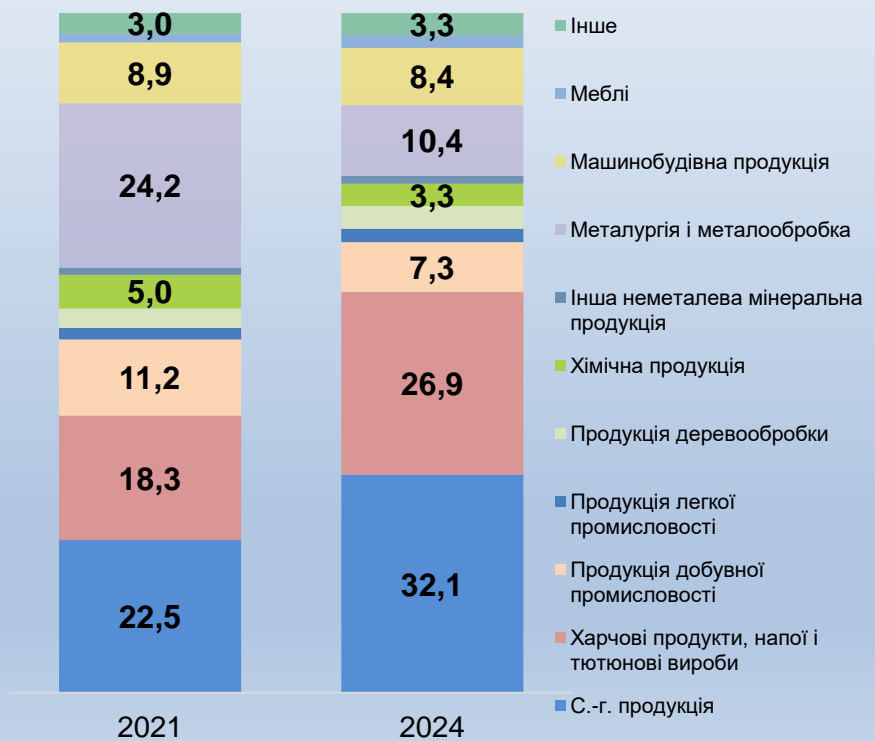

Джерело: Державна служба статистики України, Державна митна служба України

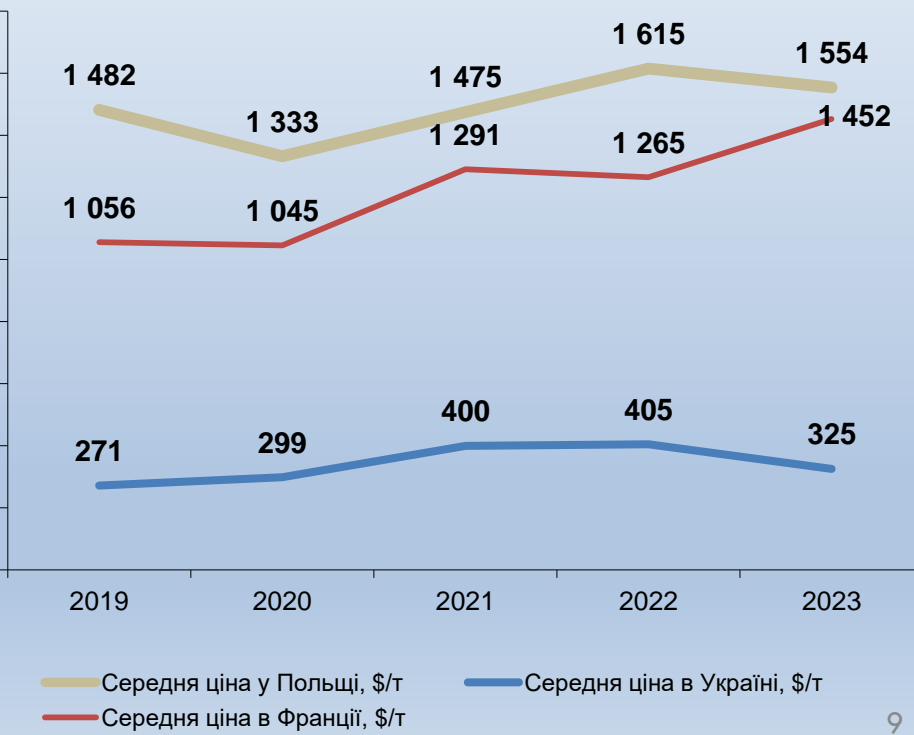

Недоліком українського експорту залишається його низькотехнологічна структура та, відповідно, низька ціна. За рахунок глибшої переробки сировини та кращої товарної структури, наприклад, Польща досягла значно вищих експортних цін.

Структура українського експорту товарів у 2021/2024 р.р.: частка сировини та низькотехнологічної продукції зростає з 52% до 66,3%

Середні ціни експорту 1 тони продукції групи 1-24 (сільське господарство та продукти харчування) України, Польщі, Франції

Джерело: Державна служба статистики України, UN Comtrade, Eurostat

УКРАЇНСЬКИЙ ЕКСПОРТ ЗБЕРІГАЄ МАСШТАБНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ, СПРИЯТЛИВІ ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ЕКСПОРТУ

- зростання ринків Глобального Півдня і досягнення світової продовольчої безпеки;
- формування нових ланцюгів вартості в контексті Зеленого і Цифрового переходів;
- різке зростання впливу факторів безпеки, переміщення капіталу під впливом політичних ризиків (френдшорінг) та переміщення виробництв до дружніх країн;
- поява можливості надавати експортні послуги, що не вимагають фізичних переміщень людей і товарів

ПЕРСПЕКТИВНІ ТОВАРИ ТА РИНКИ

У світі присутній постійно зростаючий попит на товари, які може виробляти Україна, маючи для цього необхідні передумови. Він включає щонайменше 53 товарні позиції

Перелік деяких перспективних товарів у розрізі регіональних ринків, які демонструють найбільший приріст імпортного попиту в 2012-2022рр.

Регіональний ринок	Група	Товарна позиція	Середньо-річний приріст, млн. дол. США	Області-бенефіціари
Країни ЄС	Харчові продукти	Сири	1 003	Практично всі області, крім прифронтових
		Олії рафіновані	1 001	
		Корми готові для домашніх тварин	859	
		Борошняні кондитерські вироби	837	
		Олії сири	774	
			
	Деревообробка та папір	Папір і картон	909	Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Львівська, Волинська, Київська
		Фанера, дерев'яна плити і панелі, шпон	861	
		...		
			Інші товари (47 товарних позицій)	
Близький Схід (Єгипет, Саудівська Аравія, Туреччина)	Харчові продукти	Олії сири	750	Практично всі області, крім прифронтових
		Борошняні кондитерські вироби	678	
		Перероблені та консервовані овочі	434	
		М'ясо свійської птиці	414	
		Шоколад та цукрові кондвироби	394	
	Деревообробка та папір	Папір і картон	688	Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Львівська, Волинська, Київська
		Паперові вироби побутові і санітарно-гігієнічні	286	
			Інші товари (4 товарних позицій)...	

Результати анкетування підприємств щодо наявних бар'єрів для експортної діяльності.

(Анкетування здійснено з 01.01.2025 по 15.02.2025р.)

МОЖЛИВОСТІ ТА БАР'ЄРИ ВРАХОВАНІ ПРИ ФОРМУЛЮВАННІ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ

Стратегічний задум національного експортного розвитку полягає у тому, щоб використовуючи переваги України, зокрема людський капітал, природні ресурси, географічне розташування та стимулюючу державну політику, масштабувати виробництво та експорт товарів і послуг з вищою доданою вартістю, на які існує міжнародний попит

Місією Національної експортної стратегії до 2030 року є підвищення стійкості української економіки, покращення її технологічності та перехід до експортоорієнтованого зростання шляхом нарощення виробництва та експорту товарів та послуг з вищою доданою вартістю

ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ ЕКПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ

- ❑ зростання обсягу експорту товарів і послуг до 77 млрд дол.США (2024 р. – 51 млрд дол. США);
- ❑ досягнення співвідношення обсягу експорту товарів і послуг до ВВП 33% (2023 р. – 25%);
- ❑ зменшення частки сировини та низькотехнологічної продукції до 59% (в 2024 р. – 74%)

Наведені цільові показники дійсні за наступного сценарію:

- (1)Інтенсивні бойові дії припиняться в 2025 році і подальшого руйнування енергетики і іншої інфраструктури не буде;
- (2)Цінова кон'юнктура ринків суттєво не змінюється порівняно з 2024 роком;
- (3)Державний механізм розробки та імплементації економічних стратегій вдосконалюється

МІСІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКСПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ: підвищення стійкості української економіки, покращення її технологічності та перехід до експортоорієнтованого зростання шляхом нарощення виробництва та експорту товарів і послуг з вищою доданою вартістю

Стратегічна ціль 1:

Нарощення обсягів експорту та покращення його структури

Стратегічна ціль 2.

Посилення державних спроможностей, інституцій та інструментів для вирішення поставлених завдань розвитку експорту, зокрема експансії на цільові ринки

Стратегічна ціль 3.

Створення сприятливих умов для ведення експортної діяльності

Стратегічна ціль 1.

Нарощення обсягів експорту та покращення його структури

Операційна ціль 1.1.

Покращення структури експорту, зростання його середньої ціни шляхом стимулювання інвестицій у виробництво середньо- та високотехнологічних товарів та збільшення їхньої частки в експорті

- ✓ Напрямки зусиль: стимулювання інвестицій у переробну промисловість

Операційна ціль 1.2.

Поглиблена інтеграція України в ринок ЄС, здобуття взаємовигідних позицій в панєвропейських ланцюгах створення доданої вартості

- ✓ Напрямки зусиль: залучення ПІІ ТНК у розвиток виробництва в Україні

Операційна ціль 1.3.

Диверсифікація географії експорту, нарощення присутності на ринках Глобального Півдня, зокрема Близького Сходу (Саудівська Аравія, Туреччина, Єгипет), Південно-Східної Азії (Індонезія, В'єтнам, Тайланд) та Латинської Америки (Бразилія, Чилі, Аргентина) тощо

- ✓ Напрямки зусиль: державно-приватне партнерство, посилення економічної дипломатії

Стратегічна ціль 2.

Посилення державних спроможностей, інституцій та інструментів для вирішення поставлених завдань розвитку експорту, зокрема експансії на цільові ринки

■ Операційна ціль 2.1.

■ Покращення доступу експортерів до фінансування ЕКА, «Укрексімбанк», «Фонд розвитку експорту»)

■ Операційна ціль 2.2.

■ Розширення можливостей для налагодження контактів та комунікацій з потенційними контрагентами, організаційна та політична підтримка в країнах експорту (посилення роботи економічної дипломатії, розвиток інституту торгових представників, ОРПЕ)

■ Операційна ціль 2.3.

■ Покращення системи експортного навчання, зокрема з метою започаткування експорту, підвищення кваліфікаційного рівня експортних менеджерів (ОРПЕ, ТПП, заклади освіти)

Стратегічна ціль 2 (продовження)

■ Операційна ціль 2.4.

■ Розширення доступу експортерів до ресурсів інформації, зокрема міжнародної торгової статистики, спеціалізованих баз даних та інформаційних платформ (ОРПЕ, торгові представництва)

■ Операційна ціль 2.5.

■ Активізація виставкової діяльності та торговельних місій: налагодження системної присутності на міжнародних виставках; будівництво національних стендів; організація внутрішніх виставок для «баєрів»; інформаційне представлення українських експортерів (каталог експортерів) (ОРПЕ, торгові представництва, ТПП, ФРУ, галузеві асоціації)

■ Операційна ціль 2.6.

■ Посилення державних спроможностей з управління та координації заходів розвитку експорту (визначення ЦОВВ відповідального за експорт і зосередження у нього відповідних повноважень і ресурсів).

Стратегічна ціль 3.

Створення сприятливих умов для ведення експортної діяльності

Операційна ціль 3.1.

Розширення доступу до експортних ринків, покращення логістики експорту, оптимізація часу і вартості перевезень (АМПУ, АсМАП, «Укрзалізниця»)

- ✓ Напрямки зусиль: реформа залізничного тарифу, будівництва переходів на західному кордоні, стимулювання оновлення парку вантажних автомобілів, розвиток конкуренції на маршрутах фідерних перевезень контейнерів, створення опорних логістичних хабів на цільових ринках

Операційна ціль 3.2.

Подолання тарифних бар'єрів доступу до ринків

- ✓ Напрямки зусиль: продовження лібералізації торгівлі з ЄС після 05.06.2025р., відтермінування запровадження вимог СВАМ до українського експорту, розширення доступу до зовнішніх ринків шляхом укладення угод про вільну торгівлю, продовження перемовин з США щодо призупинення дії 25% імпортного мита на сталь з України

Операційна ціль 3.3.

Подолання нетарифних бар'єрів, розвиток інфраструктури сертифікації

- ✓ Напрямки зусиль: фінансове стимулювання створення нових лабораторій із сертифікації, прискорення підписання першого компонента угоди АССА...

Стратегічна ціль 3 (продовження)

■ Операційна ціль 3.4.

■ Дерегуляція валютного та податкового режимів, спрощення процедур ведення експортної діяльності

- ✓ напрямки зусиль: збільшення термінів повернення валютної виручки до 365 днів, спрощення переліку документів, необхідних для розрахунків в іноземній валюті, повернення автоматичного відшкодування ПДВ, скорочення термінів і вартості митного оформлення, упорядкування процедури перетину кордону для ділових поїздок...

■ Операційна ціль 3.5.

■ Приєднання до союзів і альянсів важливих для розвитку експорту

- ✓ напрямки зусиль: долучення до Європейського альянсу сировини (The European Raw Materials Alliance), впровадження принципу «З лану до столу», співробітництво з Європейським акумуляторним альянсом (The European Battery Alliance), програма «Цифрова Європа» (The Digital Europe Programme), Європейська індустріальна стратегія (European Industrial Strategy) тощо.

Стратегічна ціль 3 (продовження)

- **Операційна ціль 3.6.**

- Вирішення термінових питань виробничого характеру (доступ до сировини сектору деревообробки, людський капітал)

- **Операційна ціль 3.7.**

- Формування за кордоном економічного іміджу України, промоція бренду “made in Ukraine”

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

